

הכותב

קבא תרע דכתיב תחת אבותיך יהיו בניך כו'. למדנו מזה פירוש צח וערב בפסוק והוא זה, רצה המשורר להגדיל ברכתו באומרו תחת אבותיך יהיו בניך ולא ר"ל תחתיך יהיו בניך שימשך מזה חסרון לאב כי הבן קם במקום אביו או מפני מיתת האב או מפני שהאב ירד מנכסיו ובאו ליד הבן ודקדק המשורר לברך את הבנים באופן שלא תהיה קללה לאב ואמר תחת אבותיך יהיו בניך רוצה לומר ובניך יהיו מבורכים והם יקחו חלק אבותיך ולא חלקך כלל באופן שאתה ובניך אתך תהיו מבורכים וגדולים. ואי תימא אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד ובחיי האב לא ימלוך הבן לתקן זה אמר תשיתמו לשרים בכל הארץ לומר כי ענין ראות איך בניך הם שרים מנהיגי המלוכות במאמריך ורק הכסא תגדל מהם שיקראו לך מלך:

תנחומא תולדות

(ח) [ט] וַיְהִי כִּי יָמָן יִצְחָק (כו א). זה שאמר הכתוב (תהלים מה יז) תחת אבותיך יהיו בניך תשיתמו לשרים בכל הארץ. אמר רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי עתיד כל אחד ואחד מישראל שיהיו לו בנים כיוצאי מצרים, שנאמר תחת אבותיך יהיו בניך.

עיון יעקב

קבא תרעא בברכה כתיב. עיין ברשב"ם ומהרש"א. ובילקוט תהלים סוף סימן מ"ה כתב בשם מכילתא ז"ל תחת אבותיך יהיו בניך רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר מנין אתה יודע שכל אחד מישראל עתיד להיות לו בנים כיוצאי מצרים שנאמר תחת אבותיך יהיו בניך ע"ש:

מהרש"א

גמ' תחת אבותיך יהיו בניך בברכה הוא דכתיב כו'. עיין פרש"ס וזע"י דזכרי הכותב ולי נראה לפרש לפי הדקדוק שיש צהאי קרא דהל"ל תחת אביך יהיו וגו' אלז אמר אבותיך בלשון רבים לזכרה הוא דכתיב כלומר תחת אבותיך אברהם יצחק ויעקב שהזכירו על הזכרה כמ"ש בלזכרה והיה זכרה זינחק ויצרך אלהים את יצחק זיעקב ויצרך אותו שם יהיו בניך תחתם לקבל אותם זכרות וסיים תשיתמו לשרים בכל הארץ שהיא ירושת הארץ שהזכירו אבותינו לתת לזניהם וק"ל:

עיון אליהו

קבא דף קנא תחת אבותיך יהיו בניך תשיתמו לשרים בכל הארץ וכו' **ההוא בברכה כתיב.** ונ"ל הכוונה בזה דמקרא מלא הוא (תהלים ק"ה): ויתן להם ארצות גוים ועמל לאומים יירשו בעבור ישמרו חקיו ותורותיו ינצורו. וא"כ מחמת התורה יירשו את הארץ. ומבואר (ב"מ פ' השוכר את הפועלים) גבי ר' יוסף כשאקריה לא ימוש מפך ומפי זרעך וזרעך זרעך אמר מכאן ואילך לא צריכנא תורה מחזרת על אכסניה שלה. ואמרו במדרש חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי. ובוזר יבואר תחת אבותיך יהיה בניך שר"ל שבניך יהיו צדיקים כמו אבותיהם וא"כ לא ימוש מפך ומפי זרעך. ולדעה בפעמים הווי חזקה מחמת שני פעמים ג"כ לא תמוש התורה מפי זרעך וזרעך זרעך עד עולם וא"כ יהיו כולם ת"ח ומחמת זה כו'.

מגלה עמוקות ואתחנן

אופן רלה

איתא צמדש תנחומא (פרשת בשלח [מולדות סי' ט"ז] ושומר טוב סימן מ"ה) על פסוק (תהלים מה, יז) תחת אבותיך יהיו בניך, שלעתיד לבא יהיה כל אי' מישראל כלול מס' רצוא. מזה הטעם ראה משה ליכנס לארץ ישראל ולהשלים שיעור קומה דלעילא, שיהיה כל אחד מישראל כלול עתה מס' רצוא כמו שיהיה לעתיד. ולזה אמר צעט הדיא, ר"ל מה שיהיה לעתיד תחת אבותיך, שכל אחד מן אצות העולם תקנו שיעור קומה של אדם הראשון, וכן יהיו גם כן לעתיד. ולזה צעט ההוא כתיב, ר"ל כמו שמשה היה כלול צאותו עת מס' רצוא, כן ראה הוא להשלים בכל הדורות.

ועל דא השיב הקצ"ה רצ לך, די לך צס' רצוא שאתה כלול מכולם לך לגרמך,